I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

575. PLENÁRNE ZASADNUTIE EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO VÝBORU, 14. 12. 2022 – 15. 12. 2022

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Udržateľná recyklácia, využívanie druhotných surovín a spravodlivá transformácia v európskom hutníctve železných a neželezných kovov

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2023/C 140/01)

Spravodajca: **Anastasis YIAPANIS**

Spoluspravodajca: **Michal PINTÉR**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	20. 1. 2022
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
	stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	poradná komisia pre priemyselné zmeny
Prijaté v sekcii	9. 12. 2022
Prijaté v pléne	24. 1. 2023
Plenárne zasadnutie č.	575
Výsledok hlasovania	
(za/proti/zdržalo sa)	183/0/2

1. **Závery a odporúčania**

1.1. EHSV konštatuje, že nedostatok veľmi kvalitných druhotných surovín a nekonkurenčné ceny bránia väčšiemu využívaniu druhotných surovín, a požaduje vhodné politiky a možnosti financovania na vybudovanie úplne nových a technologickú modernizáciu existujúcich recyklačných prevádzok. Výbor je presvedčený, že by sa pri nových obehových podnikateľských modeloch mali uplatňovať daňové úľavy a daňové stimuly v rámci recyklačného hodnotového reťazca a s osobitným dôrazom na významnú úlohu malých a stredných podnikov (MSP) a začínajúcich podnikov, ktorú majú počas transformácie.

1.2. EHSV požaduje ďalšie politiky, ktoré budú podporovať a financovať výskum a vývoj v procese nahrádzania kritických surovín, znižovania spotreby zdrojov, zlepšovania efektívnosti výrobkov a zlepšovania monitorovania, riadenia rizík a správy v oblasti kritických surovín na úrovni EÚ.

1.3. Výbor víta, že vo februári 2021 bola vytvorená Globálna aliancia pre obehové hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov (GACERE) ([1]), a je presvedčený o tom, že členstvo v tejto organizácii by sa malo rozšíriť.

1.4. EHSV sa domnieva, že vo všetkých členských štátoch by sa mali ďalej rozvíjať účelové politiky a verejné investície na podporu udržateľného rozvoja a spravodlivej transformácie.

1.5. EHSV zdôrazňuje, že rastie potreba pracovníkov špecializovaných na recykláciu, navrhovanie a výrobu výrobkov s predĺženou životnosťou, nakladanie s odpadom a moderné spôsoby triedenia. Sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v priemysle zohrávajú mimoriadne dôležitú úlohu pri vykonávaní a monitorovaní Mechanizmu spravodlivej transformácie a výbor vyzýva na intenzívnejší dialóg a užšiu spoluprácu medzi orgánmi EÚ a verejnými orgánmi členských štátov a zainteresovanými priemyselnými subjektmi.

1.6. EHSV je presvedčený, že v rámcovej smernici o odpadoch by sa na dosiahnutie ambicióznych cieľov Európskej zelenej dohody a akčného plánu pre obehové hospodárstvo mali stanoviť a následne v celej EÚ harmonizovať relevantné kritériá.

1.7. Vývoz odpadov by sa mal povoľovať len vtedy, ak sa v cieľovej krajine v plnej miere dodržiavajú environmentálne a sociálne normy so spoľahlivými a účinnými audítorskými postupmi, ktoré zahŕňajú sociálnych partnerov a relevantné mimovládne organizácie. Výbor žiada prísne monitorovanie problematiky klasifikácie a zavedenie vhodných a účinných ochranných postupov na pozastavenie vývozu v prípade nesplnenia požadovaných podmienok. EHSV okrem toho vyzýva Európsky parlament a Radu, aby uplatňovali rovnaké prísne kritériá, pokiaľ ide o environmentálne záväzky týkajúce sa vyvážaného odpadu do krajín OECD aj do ostatných krajín.

1.8. Výbor berie na vedomie problém nezákonného vývozu šrotu z Európy a podozrivý spätný dovoz tovaru vyrobeného mimo EÚ a vyzýva na prísnejšie pohraničné kontroly.

1.9. EHSV sa domnieva, že vďaka rýchlejším postupom pri interne prepravovanom odpade sa dosiahne lepšia obehovosť železných a neželezných kovových materiálov, čím sa zväčší ich konkurencieschopnosť a znížia emisie skleníkových plynov.

1.10. Keďže konštrukčné návrhy ovplyvňujúce recyklovateľnosť výrobkov sú kľúčom k väčšej obehovosti a dostupnosti veľmi kvalitných druhotných surovín, EHSV žiada, aby sa používanie druhotných surovín a vedľajších produktov uznalo v nariadení o ekodizajne udržateľných výrobkov. Predĺženie životnosti výrobkov bude čoraz dôležitejšie pre konkurencieschopnosť európskeho priemyslu.

1.11. EHSV je presvedčený, že zavedenie minimálnych požiadaviek environmentálnej udržateľnosti a sociálnych požiadaviek v nariadení o stavebných výrobkoch spolu s označovaním a trhovými stimulmi by vytvorilo rovnaké podmienky pre udržateľné výrobky.

1.12. Účasť odborníkov z odvetvia a ďalších relevantných zainteresovaných strán je nevyhnutná na zabezpečenie uplatňovania zásad obehovosti na všetkých úrovniach navrhovania výrobkov a výbor sa domnieva, že investície do výskumu a vývoja a verejno-súkromné partnerstvá sa musia podporovať, a to aj finančne.

1.13. EHSV je presvedčený, že zelené verejné obstarávanie zohráva kľúčovú úlohu pri urýchľovaní zavádzania modelov obehového hospodárstva a podpore udržateľnosti a harmonizovaná normalizácia stavebných výrobkov v EÚ by poskytla ucelený rámec a zmenšila rozdiely medzi členskými štátmi.

1.14. EHSV víta zámer Komisie podporiť niekoľko legislatívnych návrhov na zlepšenie opraviteľnosti a recyklovateľnosti výrobkov, predĺženie ich životnosti, zavedenie energetického označovania a zabezpečenie dostupnosti opravárenských služieb pre spotrebiteľov.

1.15. Výbor sa domnieva, že recyklovateľnosť obalových materiálov by sa mala zvážiť v rámci systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu s použitím poplatkov podľa ekologickosti.

([1]) *Global Alliance on Circular Economy and Resource Efficiency.*

2. **Úvodné pripomienky**

2.1. Európska komisia vo svojom oznámení *Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy* zdôraznila, že energeticky náročné priemyselné odvetvia sú pre európske hospodárstvo nevyhnutné, a preto ich treba podporovať, aby sa vytvorili nové trhy s takými klimaticky neutrálnymi a obehovými výrobkami, ako je oceľ ([2]). Takisto konštatovala, že prechodom EÚ na klimatickú neutralitu by sa terajšia závislosť od fosílnych palív mohla zmeniť na závislosť od surovín, ktoré pochádzajú zo zahraničia.

2.2. Pandémia ochorenia COVID-19 jasne ukázala krehkosť európskych dodávateľských reťazcov a závislosť na strategických surovinách z krajín mimo EÚ. Nedostatok surovín stále pretrváva a zdá sa, že EÚ v rámci dvojakej transformácie nedokáže zväčšiť odolnosť hodnotových reťazcov a lepšie ich pripraviť na možné budúce otrasy.

2.3. Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu sa dopyt po nerastných vstupoch do roku 2050 zvýši šesťnásobne. Keďže množstvá prvotných surovín sú v EÚ obmedzené a často sú tieto suroviny nedostupné, pozornosť sa musí sústrediť na zlepšenie recyklačných kapacít a schopností a vytvorenie skutočného trhu s druhotnými surovinami.

2.4. EÚ, členské štáty a rôzne zainteresované priemyselné subjekty musia aj v súvislosti so snahou o dosiahnutie cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode zabezpečiť, aby nebola ohrozená konkurencieschopnosť priemyslu, jeho hodnotové reťazce, zamestnanci a spoločnosť ako celok. Preto je potrebné aktualizovať európsky recyklačný reťazec od odpadov po nové konečné výrobky a zamerať sa na účinnú a udržateľnú recykláciu, a to aj propagáciou metodiky priemyselnej symbiózy.

3. **Obehovosť, opätovné použitie a recyklácia, dostupnosť druhotných surovín**

3.1. EÚ presadzuje transformáciu hospodárstva na udržateľnejšie a obehovejšie hospodárstvo s potenciálom vytvoriť ďalších 700 000 pracovných miest ([3]). Hoci výsledky v prípade niektorých materiálov, ako je železo, zinok alebo platina, dosahujú hranicu možného, v prípade vzácnych zemín, ako je gálium alebo irídium, je príspevok kritických surovín skôr okrajový. Odhaduje sa, že každou tonou recyklovanej ocele sa zamedzí vypusteniu 1,5 tony emisií CO_2 do ovzdušia. EHSV konštatuje, že práve nedostatok veľmi kvalitných druhotných surovín, ich všeobecne zlá dostupnosť a nekonkurenčné ceny bránia väčšiemu využívaniu druhotných surovín.

3.2. Invázia Ruska na Ukrajinu zväčšila tlak na dodávky surovín pre priemysel EÚ a podpora recyklácie nebude stačiť na uspokojenie budúceho dopytu po surovinách. EHSV preto požaduje dodatočné opatrenia na podporu a financovanie výskumu a vývoja pri nahrádzaní kritických surovín, znižovaní spotreby zdrojov, zlepšovaní efektívnosti výrobkov atď. EHSV víta komplexný prístup v návrhu európskeho aktu o kritických surovinách, ktorý predložila Európska komisia, a domnieva sa, že EÚ musí zlepšiť monitorovanie, riadenie rizík a správu v oblasti kritických surovín. Výbor sa okrem toho domnieva, že vonkajšia činnosť EÚ v oblasti kritických surovín by sa mala posilniť prostredníctvom cielených strategických partnerstiev s tretími krajinami, dvojstranných/regionálnych obchodných dohôd a rokovaní, odvetvových dohôd, rozvojovej spolupráce a multilaterálnych iniciatív.

3.3. EÚ by ako vedúca sila boja proti klimatickým zmenám mala byť schopná spracovať odpad vyprodukovaný na svojom území, a nie ho vyvážať. Vývoz železného odpadu (železného a oceľového šrotu) sa však v roku 2021 v porovnaní s rokom 2015 zvýšil o 113 %, pričom dosiahol 19,5 milióna ton a predstavoval viac ako polovicu (59 %) všetkého vývozu odpadov z EÚ. EHSV poukazuje na problém nezákonného vývozu šrotu z Európy a podozrivý opätovný dovoz tovaru vyrobeného mimo EÚ.

3.4. V súvislosti s rastúcimi cenami energie a surovín EHSV zdôrazňuje, že v porovnaní s ťažbou surovín recyklácia znamená výrazné zníženie spotreby energie a emisií skleníkových plynov. Výbor by preto uvítal prijatie vhodných politík na budovanie nových recyklačných a technologickú modernizáciu existujúcich prevádzok, a to aj prostredníctvom národných plánov obnovy a odolnosti. EHSV sa domnieva, že by sa pri nových obehových podnikateľských modeloch mali v rámci hodnotových reťazcov uplatňovať daňové úľavy a daňové stimuly s osobitným dôrazom na významnú úlohu (MSP a začínajúcich podnikov, ktorú majú počas transformácie.

([2]) Oznámenie Európskej komisie o aktualizácii novej priemyselnej stratégie na rok 2020, COM(2021) 350 final.

([3]) Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo – Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu.

3.5. Výbor víta, že vo februári 2021 bola vytvorená Globálna aliancia pre obehové hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov. Je združením vlád, ktoré budú spolupracovať na zlepšovaní obehovosti a zabezpečení spravodlivej transformácie. EHSV sa domnieva, že členstvo v tejto inštitúcii by sa malo rozšíriť, keďže na zabezpečenie udržateľného hospodárenia s prírodnými zdrojmi je potrebné zintenzívniť globálne úsilie.

4. **Spravodlivá transformácia**

4.1. Pri transformácii našich hospodárstiev na ekologické a digitálne hospodárstvo vznikajú v niektorých regiónoch a odvetviach aj osobitné sociálno-ekonomické ťažkosti, ako aj výzvy v oblasti zamestnanosti a kvalifikácií v hutníctve. Spoločnosti a pracovníci v EÚ potrebujú väčšiu podporu, aby dokázali splniť požiadavky nových podnikateľských modelov a boli lepšie pripravení na budúce výzvy a príležitosti. Pri prechode na obehové hospodárstvo navyše nesmie dôjsť k zhoršeniu pracovných podmienok. EHSV je presvedčený, že vo všetkých členských štátoch by sa mali ďalej rozvíjať účelové politiky a verejné investície na podporu udržateľného rozvoja a spravodlivej transformácie.

4.2. EHSV podporil prijatie Mechanizmu spravodlivej transformácie ako súčasti investičného plánu Európskej zelenej dohody a považuje ho za dôležitý nástroj na zabezpečenie toho, aby sa pri prechode na klimaticky neutrálne hospodárstvo na nikoho nezabudlo. Schválenie Fondu na spravodlivú transformáciu (jeho prvého piliera) je významným krokom vpred.

4.3. EHSV je presvedčený, že sociálni partneri, občianska spoločnosť a priemyselné organizácie zohrávajú mimoriadne dôležitú úlohu pri vykonávaní a monitorovaní Mechanizmu spravodlivej transformácie a pri zvyšovaní povedomia verejných orgánov o osobitných potrebách občanov aj podnikov. Výbor by uvítal intenzívnejší dialóg a spoluprácu medzi orgánmi EÚ a verejnými orgánmi členských štátov, zainteresovanými priemyselnými subjektmi a relevantnými mimovládnymi organizáciami zaoberajúcimi sa priemyslom.

4.4. Sociálni partneri na všetkých úrovniach zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri rokovaniach o stratégiách spravodlivej transformácie v zamestnaneckých radách alebo iných relevantných subjektoch sociálneho dialógu. Majú najlepšie postavenie na to, aby mapovali vytváranie a zánik pracovných miest a analyzovali a predvídali budúce potreby odbornej prípravy a zvyšovania kvalifikácie pracovnej sily. V súčasnosti sú najhľadanejší pracovníci špecializovaní na recykláciu, navrhovanie a výrobu výrobkov s predĺženou životnosťou, nakladanie s odpadom a moderné spôsoby triedenia.

5. **Odpady, rámcová smernica o odpadoch a nariadenie o preprave odpadu**

5.1. Odpady sú veľmi hodnotné, pokiaľ ide o získavanie druhotných surovín, príspevok k obehovému hospodárstvu EÚ a Európskej zelenej dohode, zmenšujú závislosť od dovážaných prvotných surovín, vďaka nim sa šetria prírodné zdroje a zároveň znižuje spotreba energie potrebnej na ťažbu a spracovanie prvotných surovín v Európe a znižujú sa aj emisie CO_2 v hutníctve železných a neželezných kovov.

5.2. Nadchádzajúca revízia rámcovej smernice EÚ o odpadoch, ktorej účelom je zlepšiť ochranu životného prostredia a verejného zdravia pred nepriaznivými účinkami nakladania s odpadom, zmenšiť objem odpadov, dosiahnuť rozsiahlejšie opätovné používanie, zlepšiť triedený zber na podporu prípravy na opätovné použitie a zabezpečiť kvalitnú recykláciu, je dôležitá pre domácnosti aj priemysel.

5.3. EHSV je presvedčený, že v rámcovej smernici o odpadoch by sa na dosiahnutie ambicióznych cieľov Európskej zelenej dohody a akčného plánu pre obehové hospodárstvo mali stanoviť a následne v celej EÚ harmonizovať relevantné kritériá. Rovnako je presvedčený, že na predchádzanie nejasnostiam, zdvojovaniu a prekrývaniu je potrebný súlad s inými právnymi predpismi, najmä s nariadením o ekodizajne udržateľných výrobkov a právnymi predpismi členských štátov.

5.4. Väčší objem vnútorne prepravovaných odpadov a rýchlejšie postupy zabezpečia nárast domácej recyklácie železných a neželezných materiálov, čím sa zlepší ich konkurencieschopnosť a prispeje sa k zníženiu s nimi súvisiacich emisií skleníkových plynov. Okrem toho Európska komisia odhaduje, že v odvetví recyklácie a opätovného použitia sa vytvorí 9 000 až 23 000 nových pracovných miest.

5.5. EHSV už dospel k záveru, že „vývoz vysokokvalitného recyklovateľného odpadu […] poškodzuje udržateľnosť EÚ a oslabuje jej konkurencieschopnosť na celosvetovej úrovni, pretože sa tým poskytujú cenné zdroje externým konkurentom“ ([4]). V záujme dokonalého využitia zvýšeného objemu domáceho odpadu výbor požaduje vytvorenie možností financovania výskumu a vývoja, aby sa vyvinuli špičkové technológie na opätovné použitie a recykláciu, a financovania rozvoja najmodernejších zariadení na spracovanie a recykláciu odpadu.

5.6. Vývoz odpadov z EÚ by sa mal povoľovať len vtedy, ak sú environmentálne a sociálne normy v cieľovej krajine rovnocenné s normami v EÚ a v plnej miere sa dodržiavajú. Nedovolenému vývozu šrotu sa musí zabrániť sprísnením kontrol na hraniciach EÚ, zatiaľ čo vyvážaný odpad by mal podliehať prísnejším pravidlám transparentnosti a súvisiace informácie o nakladaní s ním a dodržiavaní noriem by sa mali sprístupniť verejnosti. EHSV víta návrh Komisie týkajúci sa auditov externých prevádzok na spracovanie odpadov, ktoré by vykonávali tretie strany, a na úrovni krajín, a už vyzval na to, aby do postupov auditov boli zapojení „sociálni partneri a príslušné mimovládne organizácie“ ([5]).

5.7. Výbor je presvedčený, že obzvlášť prísna kontrola by sa mala uskutočňovať v súvislosti s klasifikáciou v prípadoch, keď sa vývozcovia odpadu pokúsia preklasifikovať svoj vývoz bežného odpadu na vývoz materiálu, ktorý prestáva byť odpadom. Takéto riziko by mohlo úplne narušiť celú reformu vývozu odpadu navrhnutú Komisiou.

5.8. Treba uprednostniť a vykonávať monitorovanie *ex ante* alebo účinnú následnú kontrolu miestnych podmienok spracovania odpadu a príslušných predpisov. EHSV žiada zavedenie vhodných a účinných ochranných postupov na pozastavenie vývozu v prípade nesplnenia požadovaných podmienok.

5.9. EHSV požaduje skrátenie dvojročného prechodného obdobia uplatňovania revidovaného nariadenia o preprave odpadu. Navrhovaná 30-dňová lehota pre príslušné orgány tranzitu na vznesenie platných námietok v súvislosti s plánovanou prepravou odpadu na zhodnotenie by sa mala skrátiť na desať dní, aby sa zabezpečila funkčnosť a predišlo zbytočným oneskoreniam. EHSV okrem toho požaduje jasné obmedzenia, ktoré by týmto orgánom zabránili namietať proti tej istej preprave viac ako raz.

5.10. Na zabezpečenie environmentálnej integrity EHSV okrem toho vyzýva Európsky parlament a Radu, aby uplatňovali rovnaké prísne kritériá, pokiaľ ide o environmentálne záväzky týkajúce sa vyvážaného odpadu do krajín OECD aj do ostatných krajín.

5.11. Nedostatky v existujúcich postupoch presadzovania nariadenia o preprave odpadu spôsobili nárast prepravy nezákonného odpadu organizovanej zločineckými skupinami, ktorá podľa odhadov predstavuje 30 % všetkej prepravy odpadov v Európe ([6]). EHSV podporuje presadzovanie postupov kontroly a vyšetrovania a vyzýva na plnú spoluprácu medzi členskými štátmi a s Úniou v súlade s novou stratégiou EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 ([7]).

5.12. Priemyselné zainteresované subjekty a mimovládne organizácie zohrávajú dôležitú úlohu v boji proti nezákonným prepravám odpadu. Údaje, ktoré nemajú dôverný charakter, by sa mali sprístupniť všetkým zainteresovaným subjektom, keďže väčšia transparentnosť pomôže obmedziť nezákonné prepravy odpadu.

6. **Ekodizajn**

6.1. EHSV je presvedčený, že na dosiahnutie ambicióznych cieľov EÚ stanovených v Európskej zelenej dohode a akčnom pláne pre obehové hospodárstvo je potrebné zlepšiť právne predpisy o ekodizajne udržateľných výrobkov. Nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov predstavuje pre výrobcov z EÚ príležitosť, aby využitím spoločnej metódy posudzovania svoje výrobky odlíšili od výrobkov s horšími vlastnosťami. Len s účasťou odborníkov z odvetvia a iných relevantných zainteresovaných subjektov hodnotového reťazca je možné zabezpečiť, aby sa na všetkých úrovniach navrhovania výrobkov uplatňovala obehovosť, čím sa zabezpečí predchádzanie vzniku odpadov a splnenie požiadaviek minimálneho recyklovaného obsahu.

([4]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o preprave odpadu, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1257/2013 a (EÚ) 2020/1056 [COM(2021) 709 final — 2021/0367 (COD)] (Ú. v. EÚ C 275, 18.7.2022, s. 95).

([5]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o preprave odpadu, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1257/2013 a (EÚ) 2020/1056 [COM(2021) 709 final — 2021/0367 (COD)] (Ú. v. EÚ C 275, 18.7.2022, s. 95).

([6]) Otázky a odpovede týkajúce sa nových pravidiel EÚ o preprave odpadu.

([7]) Stratégia EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025.

6.2. EHSV žiada, aby sa do definície udržateľnosti zahrnuli sociálne aspekty, a nielen environmentálne požiadavky, ako je to v súčasnosti. Sociálne aspekty by mali byť v súlade s medzinárodnými pracovnými normami, ako je dodržiavanie sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania.

6.3. Využívanie druhotných surovín a vedľajších produktov by sa malo uznať v nariadení o ekodizajne udržateľných výrobkov, keďže tieto suroviny a produkty môžu významne prispieť k dosiahnutiu cieľov klimatickej politiky EÚ. Rovnako je aj navrhovanie výrobkov a ich základných materiálov z hľadiska recyklovateľnosti kľúčom k zlepšeniu obehovosti a dostupnosti veľmi kvalitných druhotných surovín.

6.4. Digitálny pas výrobku je dôležitým nástrojom na poskytovanie relevantných informácií o udržateľnosti výrobkov zákazníkom, pri ochrane práva duševného vlastníctva výrobcov, predchádzaní akémukoľvek zneužitiu údajov a zabraňovaní environmentálne klamlivej reklame. Na poskytovanie takýchto informácií na tradičnom aj online trhu je nevyhnutná rozsiahla, spoľahlivá a komplexná databáza.

6.5. Predĺženie životnosti výrobkov bude navyše čoraz dôležitejšie pre konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, najmä preto, že EÚ je často závislá od tretích krajín. EHSV je presvedčený, že sa musia zvýšiť investície do výskumu a vývoja a podporiť verejno-súkromné partnerstvá, čo zahŕňa aj poskytovanie finančnej podpory.

7. **Nariadenie o stavebných výrobkoch**

7.1. Revízia nariadenia o stavebných výrobkoch spolu s návrhom nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov je príležitosťou na zosúladenie udržateľnosti výrobkov s rovnakou úrovňou ambícií v rôznych sektoroch trhu so stavebnými výrobkami. Hoci sa v návrhu nariadenia o stavebných výrobkoch uznáva význam používania recyklovaných materiálov, používanie vedľajších produktov môže rovnako pomôcť zmenšiť závislosť od prvotných prírodných zdrojov, a preto sa musí zohľadniť v kritériách na posudzovanie vlastností výrobkov.

7.2. EHSV je presvedčený, že zavedením minimálnych environmentálnych požiadaviek na udržateľnosť a sociálnych požiadaviek v kombinácii s označovaním a trhovými stimulmi by sa vytvorili rovnaké podmienky pre udržateľné výrobky a zabezpečilo by sa ich riadne uznanie.

7.3. V kritériách zeleného verejného obstarávania by sa mali využívať prahové hodnoty vlastností stanovené v nariadení o stavebných výrobkoch. EHSV zastáva názor, že zelené obstarávanie zohráva kľúčovú úlohu pri urýchľovaní zavádzania modelov obehového hospodárstva, podpore udržateľnosti a vytváraní trhu EÚ s udržateľnými výrobkami. EHSV je presvedčený, že harmonizovaná európska normalizácia stavebných výrobkov poskytne ucelený rámec v členských štátoch a zároveň zlepší transparentnosť, pokiaľ ide o trvácnosť, opraviteľnosť, bezpečnosť atď.

7.4. EHSV zdôrazňuje, že metódy posudzovania, ktoré sa v súčasnosti používajú v stavebníctve, nie sú úplne harmonizované a môžu v EÚ spôsobiť rozdielne výsledky, a teda nedostatočnú porovnateľnosť. Predpokladom je zlepšenie konzistentnosti a porovnateľnosti posúdení environmentálnych vlastností stavebných výrobkov. Výbor sa domnieva, že vývoj metodiky environmentálnej stopy je pozitívny a môže pomôcť dosiahnuť tieto ciele ([8]).

7.5. EHSV víta zámer Komisie podporiť niekoľko legislatívnych návrhov na zlepšenie opraviteľnosti výrobkov, predĺženie ich životnosti, zavedenie energetického označovania a zabezpečenie dostupnosti opravárenských služieb pre spotrebiteľov.

8. **Smernica o obaloch a odpadoch z obalov**

8.1. Je dôležité zabezpečiť, aby bol všetok obalový materiál uvedený na trh buď recyklovateľný, alebo opätovne použiteľný. Návrh recyklovateľnosti obalov by mal zohľadňovať nielen mieru recyklácie, ale aj schopnosť materiálov recyklovať bez straty vnútorných vlastností a rozsah nahradenia primárnych materiálov. Pomôže sa tým zabezpečiť vysokokvalitná recyklácia na konci životnosti. Recyklovateľnosť obalových materiálov by sa mala zvážiť v rámci systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu s použitím poplatkov podľa ekologickosti.

([8]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/2279 z 15. decembra 2021 týkajúce sa používania metód environmentálnej stopy na meranie a oznamovanie environmentálnych vlastností produktov a environmentálneho správania organizácií počas ich životného cyklu (Ú. v. EÚ L 471, 30.12.2021, s. 1).

8.2. Hoci recyklovaný obsah zohráva úlohu pri stimulovaní dopytu po recyklovaných materiáloch, v prípade obalov z ocele už existuje dobre fungujúci trh s druhotnými materiálmi, pričom miera recyklácie obalov z ocele už presahuje 84 %. Povinné zvýšenie recyklovaného obsahu preto môže mať v skutočnosti za následok zvýšenie emisií skleníkových plynov, ak sa šrot musí prepravovať na veľké vzdialenosti a odkloniť od iných zdrojových prúdov.

V Bruseli 24. januára 2023

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG